

Meerjaren onderhoudsplan Civiele Objecten 2018-2027

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Wet- en regelgeving	3
1.2 Richtlijnen	4
1.3 Beheerssysteem	4
2. Areaal	5
2.1 Huidig areaal	5
2.2 Toekomstig areaal	5
3. Kwaliteit	6
3.1 Kwaliteitsniveaus	6
3.2 Risico gestuurd beheer	6
3.3 Achterstallig onderhoud	6
3.4 Duurzame oplossingen	6
3.5 Gewenste kwaliteitsniveau en uitzondering	6
3.6 Voorgestelde kwaliteitsniveaus	7
4. Middelen	8
4.1 Kosten gewenste kwaliteitsniveaus	8
4.2 Voorstel middelen	9
5. Risico's	10
6. Samenvatting	11
7. Bijlagen	12

1. Inleiding

Civiele objecten maken onderdeel uit van de openbare ruimte en zijn overal in de woonomgeving aanwezig. Onder 'civiele objecten' vallen civieltechnische bouwwerken zoals bruggen, viaducten, sluizen, tunnels, duikers, trappen, steigers, kademuren en damwanden, etc. Voor een efficiënte en verantwoorde uitvoering van beheer en onderhoud van civiele objecten, is het nodig om een meerjaren onderhoudsplan op te stellen. Hierdoor kan in een vroeg stadium afstemming gezocht worden met andere onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte. Ook kan het beheer en onderhoud van civiele objecten hierdoor afgestemd worden met andere ontwikkelingen in de openbare ruimte.

Voor een actuele meerjarenbegroting is het volgende relevant:

- areaal;
- kwaliteit;
- middelen.

In de volgende hoofdstukken wordt een en ander nader toegelicht.

Dit meerjaren onderhoudsplan is, voor zover mogelijk, uitgewerkt op basis van de Nota 'reserves en voorzieningen'. Het beheer en onderhoud van de civiele objecten levert een bijdrage aan het programma 11 Beheer Openbare Ruimte, meer specifiek onder het tactische doel 'het beheren en instandhouden van een aantrekkelijke, hele (duurzame) en veilige leefomgeving'.

Dit plan geeft inzicht in de kosten van het beheren en onderhouden van civiele objecten waarbij kapitaalvernietiging bij civiele objecten wordt voorkomen. Kapitaalvernietiging ontstaat als objecten onbruikbaar zijn geworden door een slechte onderhoudstoestand. Op basis van het beleidskader zal dit meerjaren onderhoudsplan binnen drie jaar geactualiseerd worden.

1.1 Wet- en regelgeving

Voor civiele objecten is de volgende wet- en regelgeving van toepassing.

Grondwet

Volgens Artikel 21 van de Grondwet is de zorg van de overheid gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Het beheer van civiele objecten past in dit grondwetsartikel.

Burgerlijk Wetboek

Het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat een civieltechnisch object veilig dient te zijn voor alle gebruikers. De veiligheid van objecten wordt bepaald op basis van de hiervoor geldende CROW-richtlijnen.

Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV)

De Gemeente- en Provinciewet schrijven voor dat gemeente en provincie jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat de paragraaf kapitaalgoederen een verplicht onderdeel is van de beleidsbegroting met uitgangspunten (beleidskader) voor instandhouding van kapitaalgoederen, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling hiervan in de begroting.

Wegenverkeerswet (WVW)

De wegenverkeerswet 1994 verplicht de wegbeheerder om de verkeersveiligheid te verzekeren, de wegen berijdbaar te houden, de bereikbaarheid te waarborgen, milieuhinder

en aantasting van het landschappelijke karakter te beperken of te voorkomen en het energieverbruik te beperken. Civiele objecten zijn een onderdeel van het begrip wegen.

Wegenwet

Volgens de Wegenwet moet de wegbeheerder zorgen dat de binnen haar gebied liggende wegen 'in goede staat verkeren'. Hierbij wordt niet duidelijk gemaakt wat onder de term 'in een goede staat' verstaan wordt. Er is dus duidelijk sprake van een onderhoudsverplichting zonder een vastgelegd kwaliteitsniveau. Welk kwaliteitsniveau gehanteerd wordt, bepaald de wegbeheerder zelf. Civiele objecten maken onderdeel uit van het wegennet.

Bouwbesluit 2012

Het bouwbesluit 2012 geeft aan dat ook een civiel object ten alle tijde dient te voldoen aan de eisen als genoemd in dit bouwbesluit. Op basis van het bouwbesluit moeten bestaande civiele objecten worden getoetst wanneer:

- er reparaties nodig zijn in het kader van de veiligheid;
- er veranderingen, vergrotingen of renovaties plaatsvinden;
- het einde van de technische levensduur bereikt is;
- het vermoeden bestaat dat er onvoldoende sterkte in de bouwconstructie is;
- er een verandering in het gebruik, belastingen en omgeving is;
- er een routinematige beoordeling plaatsvindt.

1.2 Richtlijnen

Naast wet- en regelgeving zijn er ook richtlijnen opgesteld voor civiele objecten. Deze richtlijnen zijn geen wettelijke verplichting, echter de meeste wegbeheerders conformeren zich hier wel aan bij het beheer en onderhoud van de civiele objecten. De richtlijnen voor civiele objecten zijn:

- CUR-Aanbeveling 72 (geeft richtlijnen voor de aanvraag van offertes voor het uitvoeren van inspecties aan civiele objecten);
- NEN2767-4 (geeft richtlijnen voor de uitvoering van inspecties aan civiele objecten).

1.3 Beheerssysteem

Voor het beheren van civiele objecten wordt gebruik gemaakt van het softwarematig beheerssysteem GISIB. Met dit programma is het mogelijk om data over civiele objecten te beheren, berekeningen te maken, inspecties uit te voeren en planningen en rapportages samen te stellen. GISIB gaat uit van de NEN2767-4.

2. Areaal

2.1 Huidig areaal

Het huidig areaal omvat 551 geïnventariseerde en geïnspecteerde civiele objecten. Daarnaast zijn er nog ca. 250 civiele objecten niet geïnventariseerd waarvan wel het objectsoort bekend is (vnl. duikers en oeverbeschoeiingen). In onderstaande tabel is het aantal objectensoorten aangegeven dat op dit moment bekend is.

Objectsoort	Aantal objecten
Brug	110
Duiker	30
Geluidswal	1
Hekwerk	30
Kademuur	33
Muur	83
Schanskorfconstructie	26
Spoorwegovergang	9
Trap	178
Tunnel	20
Vlonder/steiger	11
Wildrooster	8
Wildtunnel	3
Drijvende steiger	3
Jachthaven	1
Golfbreker/steiger	1
Meerpaal	4
Totaal	551

2.2 Toekomstig areaal

Vanwege het ontbreken van (beheers)budget konden niet alle objecten worden geïnventariseerd. Deze circa 250 objecten waarvan wel het objectsoort bekend is (vnl. duikers en oeverbeschoeiingen) zullen alsnog gelokaliseerd en geïnventariseerd worden, waardoor het toekomstig areaal circa 800 objecten bedraagt. De nog niet geïnventariseerde objecten betreffen:

- (complexe) duikers en oeverbeschoeiingen;
- objecten die moeilijk traceerbaar in de openbare ruimte aanwezig zijn;
- overname van objecten van andere wegbeheerders als deze zich in de openbare ruimte van de gemeente bevinden;
- het toevoegen van door de gemeente nieuw aangelegde civiele objecten.

Er zijn relatief weinig middelen nodig voor deze nog niet geïnventariseerde objecten. Deze middelen zijn opgenomen in dit meerjaren onderhoudsplan.

In het volgende meerjarenplan worden de nog niet geïnventariseerde en geïnspecteerde objecten meegenomen in de bijstelling van planning en middelen.

3. Kwaliteit

3.1 Kwaliteitsniveaus

De civiele objecten worden beoordeeld op basis van vier kwaliteitsniveaus:

- Onveilig: Er is een direct gevaar voor de veiligheid van de gebruiker of voor het bezwijken van constructies;
- Gebrekkige kwaliteit: Het object is veilig en functioneert maar de bedrijfszekerheid is laag en de kans op uitval en onveiligheid hoog;
- Instandhoudingsniveau: Het object is veilig en functioneel en ook de bedrijfszekerheid is voldoende;
- Welstandsniveau: Het object voldoet aan hogere eisen dan nodig voor het instandhoudingsniveau.

De benaming van deze kwaliteitsniveaus is niet vastgelegd, maar sluit aan bij landelijk door wegbeheerders gehanteerde benaming.

3.2 Risico gestuurd beheer

De beheercyclus start bij het inventariseren en inspecteren van civiele objecten. Het risico gestuurd beheer van deze objecten wordt ingevuld op basis van de Plan-Do-Check-Act cyclus. Deze cyclus bestaat uit de volgende onderdelen:

- a. Plan-deel (opstellen onderhoudsplanning);
- b. Do-deel (uitvoeren van onderhoud);
- c. Check-deel (tweejaarlijks inspecteren);
- d. Act-deel (registreren in beheersysteem).

Bij risico gestuurd beheer worden landelijk vastgestelde scores gebruikt om per object een indeling in risicoklasse of herstelmaatregel te maken. Onderhoud wordt pas verricht als het noodzakelijk is. Kapitaalvernietiging wordt hierdoor voorkomen en het beheer is voordeliger dan cyclisch onderhouden.

3.3 Achterstallig onderhoud

In 2014 zijn de civiele objecten in de gemeente voor het eerst geïnspecteerd volgens de landelijke NEN-2767 richtlijnen. In 2016 is er opnieuw geïnspecteerd. Door het ontbreken van budget zijn alleen de hoogstnodige gebreken hersteld. Hierdoor is er sprake van achterstallig onderhoud met een omvang van € 157.000,-. Dit achterstallig onderhoud wordt in de komende periode ingehaald.

3.4 Duurzame oplossingen

Bij vervanging van beheerobjecten wordt kritisch gelet op de noodzaak van objecten en op de toepassing van duurzame oplossingen (C2C). Onderzocht wordt of:

- objecten nog wel noodzakelijk zijn;
- er een duurzaam (onderhoudsvriendelijk) alternatief is;
- er onderhoudsvriendelijke materialen toepasbaar zijn.

3.5 Gewenste kwaliteitsniveau en uitzondering

Duurzaam beheer en onderhoud op instandhoudingsniveau

De kwaliteitsniveaus 'instandhoudingsniveau' en 'welstandsniveau' sluiten aan bij duurzaam beheer en onderhoud. De kwaliteitsniveaus 'onveilig' en 'gebrekkige kwaliteit' echter niet. Door civiele objecten aan het instandhoudingsniveau te laten voldoen kunnen deze duurzaam worden beheerd en onderhouden. Voor het inzichtelijk maken van de onderhoudstoestand van objecten en deze duurzaam te onderhouden op het 'instandhoudingsniveau', is een tweejaarlijkse inspectiecyclus toereikend.

Uitzondering op welstandsniveau

Vanuit esthetisch oogpunt is het gewenst om de tunnel onder het Koninginneplein in Venlo op het kwaliteitsniveau 'welstandsniveau' te beheren en onderhouden. De bijzondere glazen leuningpanelen en witte wandbekleding van de tunnel zijn zo uitgevoerd dat deze eenvoudig te onderhouden zijn. Een lager kwaliteitsniveau zou inhouden dat de leuningpanelen en tunnelwanden binnen zes maanden niet meer zichtbaar zijn. Bovendien zou in de tunnel een hoger verlichtingsniveau (hogere energiekosten en meer onderhoudskosten) nodig zijn om de veiligheid van de gebruikers te waarborgen. Leuningpanelen en tunnelwanden worden daarom elk kwartaal gereinigd. Het instandhoudingsniveau voorziet niet in het reinigen hiervan.

3.6 Voorgestelde kwaliteitsniveaus

Voorgesteld wordt het kwaliteitsniveau van alle civiele objecten met uitzondering van de tunnel onder het Koninginneplein in Venlo, vast te stellen op het instandhoudingsniveau. Dit omdat de civiele objecten dan duurzaam beheerd en onderhouden kunnen worden. Uitsluitend voor de tunnel onder het Koninginneplein wordt vanwege de ligging in het centrum van de stad en de uitstraling hiervan voorgesteld het kwaliteitsniveau vast te stellen op het welstandsniveau. De beschikbaar gestelde budgetten voor het beheer en onderhoud van civiele objecten sluiten aan bij de voorgestelde kwaliteitsniveaus.

4. Middelen

4.1 Kosten gewenste kwaliteitsniveaus

De jaarlijkse kosten voor beheer en regulier onderhoud van civiele objecten in het kwaliteitsniveau 'instandhoudingsniveau' zijn in onderstaande tabel aangegeven. In deze tabel is ook het effect van de vastgestelde begrotingswijziging 2017-80 opgenomen. In de onderste rij zijn de aanvullende budgetten voor 2018 en 2019 met 10% verlaagd, overeenkomstig deze begrotingswijziging.

Instandhouding Civiele Objecten	Budget in euro x € 1000									
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Regulier onderhoud	355	265.7	301.1	303.6	306.2	308.8	311.4	314.1	316.9	319.7
Groot onderhoud	261	137.5	149.6	144.1	144.1	144.1	138.6	138.6	133.1	133.1
Totale kosten/jaar	616	403.2	450.7	447.7	450.3	452.9	450.0	452.7	450.0	452.8
Afgerond benodigd budget (onttrekkingen)	616	405	450	450	450	450	450	450	450	450
Beschikbaar gesteld budget (toevoegingen)	617*	405*	450	450	450	450	450	450	450	450

**beschikbaar budget na 1^e begrotingswijziging 2018*

Inspecties / inventarisatie

Het budget voor inspecties is gebaseerd op een tweejaarlijkse inspectiecyclus van alle objecten. Eenvoudig acuut herstel in geval van een gevaarlijke situatie is hierin meegenomen. Om een continue kwaliteit en eenduidig beeld te verkrijgen zal een meerjarig contract worden aangegaan voor het inspecteren/inventariseren waarbij de gemeente maximaal wordt ontzorgd.

Onderhoud

Het onderhoudsbudget is gebaseerd op een inhaalslag van achterstallig onderhoud (herstelmaatregelen) en het jaarlijks budget dat nodig is om de civiele objecten op het instandhoudingsniveau te houden. Een kostenoverzicht van de herstelmaatregelen is weergegeven in bijlage 1. De totale kosten voor het instandhouden van de civiele objecten zijn weergegeven in bijlage 2. In dit overzicht zijn de kosten voor herstelwerkzaamheden opgenomen als 'onderhoud KW'.

In 2018 wordt een integrale visie openbare ruimte opgesteld. Hieruit kan bijstelling van het benodigde onderhoudsbudget volgen.

Beheer

Het budget voor beheer is gebaseerd op de voorbereidingskosten van de verschillende contracten, het aanleveren van wettelijk verplichte gegevens aan derden, de kosten van gemeentelijke objecten op eigendom van andere wegbeheerders en de kosten van het beheerssysteem gisib. De beheerkosten van nog ca. 250 niet geïnventariseerde objecten, waarvan wel het objectsoort bekend is (vnl. duikers en oeverbeschoeiingen), zijn ook in het benodigde budget meegenomen.

Vervangingsinvesteringen

Vervangingsinvesteringen ingeval van einde levensduur maken geen onderdeel uit van het onderhoudsplan en de begroting. Deze worden afzonderlijk aan het bestuur worden voorgelegd.

4.2 Voorstel middelen

Voorgesteld wordt een nieuwe voorziening groot onderhoud Civiele Objecten in te stellen en daarnaast in te stemmen met de in dit Meerjaren onderhoudsplan Civiele Objecten opgenomen toevoegingen en onttrekkingen aan de nieuw in te stellen voorziening 'groot onderhoud Civiele Objecten.

Tevens wordt voorgesteld in te stemmen met het actualiseren van het Meerjaren onderhoudsplan Civiele Objecten, uiterlijk in februari 2021 (overeenkomstig de Nota reserves en voorzieningen).

5. Risico's

Grote afwijking geschat aantal nieuwe en onbekende objecten

Het benodigde budget voor het beheer en onderhoud van civiele objecten gaat uit van het tot nu toe bekende aantal civiele objecten en hun onderhoudsstaat zoals die in 2014 en 2016 is waargenomen. Tevens is er rekening gehouden met een geschat aantal nieuwe en onbekende objecten. Een grote afwijking van het geschatte aantal nieuwe en onbekende objecten heeft consequenties voor:

- het budget;
- de gemiddelde onderhoudstoestand;
- de bruikbaarheid van de civiele objecten (onveilige objecten zullen buiten gebruik worden gesteld);
- een combinatie van bovenstaande.

Verzuimen beschikbaar stelling onderhoudsbudget

Bij nieuw aanleg wordt vanuit projecten meestal een onderhoudsbudget beschikbaar gesteld. Als dit verzuimd wordt, ontstaat een tekort aan onderhoudsbudget. Een tekort wordt inzichtelijk gemaakt bij de tweejaarlijkse inspectie en kan een begrotingswijziging tot gevolg hebben.

Staat van onderhoud niet geïnspecteerde objecten

De staat van onderhoud van nog niet geïnspecteerde objecten vormt een risico. Het huidige budget is gebaseerd op basis van het wel al bekende objectsoort (duikers) en de staat waarin de al geïnspecteerde objecten van ditzelfde soort zich bevinden. Als de staat van onderhoud van nog niet geïnspecteerde objecten anders is dan die van de al geïnspecteerde objecten, heeft dit gevolgen voor de hoogte van het benodigde budget.

Wijziging in kwaliteitsniveau en/of aantal objecten

Budget, kwaliteitsniveau en het aantal objecten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wijziging in kwaliteitsniveau en/of aantal objecten heeft direct consequenties voor het/de ander(e) aspect(en).

Dure herstelmaatregelen door onverwachte situaties

De leeftijd van objecten, zal in toenemende mate tot onverwachte situaties leiden. Er kunnen namelijk eerder spontaan gebreken optreden die vooraf niet voorzien waren. De gemeente loopt hierbij kans om aansprakelijk gesteld te worden, met de bijbehorende risico's en (imago)schade. Herstelmaatregelen van onverwachte situaties zijn duurder dan herstelmaatregelen op basis van een 'risico gestuurde aanpak'.

6. Samenvatting

Dit meerjaren onderhoudsplan Civiele Objecten is opgesteld om te voorkomen dat civiele objecten buiten gebruik moeten worden gesteld of zelfs bezwijken met hoge (onverwachte) herstelkosten tot gevolg. Dit plan geeft inzicht in het aantal civiele objecten, het voorgestelde kwaliteitsniveau en de middelen die verbonden zijn aan het beheren en onderhouden van deze objecten in het kwaliteitsniveau. Het beheer en onderhoud van civiele objecten kan hierdoor op een efficiënte en verantwoorde wijze uit worden gevoerd.

In dit meerjarenplan onderhoud civiele objecten wordt het volgende voorgesteld:

1. Het kwaliteitsniveau van alle civiele objecten vast te stellen op het instandhoudingsniveau met als enige uitzondering de tunnel onder het Koninginneplein in Venlo waarvoor wordt voorgesteld het kwaliteitsniveau welstandsniveau vast te stellen;
2. Een nieuwe voorziening groot onderhoud Civiele Objecten in te stellen;
3. Instemmen met de in dit Meerjaren onderhoudsplan Civiele Objecten opgenomen toevoegingen en onttrekkingen aan de nieuw in te stellen voorziening groot onderhoud Civiele Objecten;
4. Voorgesteld wordt om in te stemmen met het actualiseren van het Meerjaren onderhoudsplan Civiele Objecten, uiterlijk in februari 2021 (overeenkomstig de Nota reserves en voorzieningen).

7. Bijlagen

De volgende bijlagen maken deel uit van dit meerjaren onderhoudsplan Civiele Objecten:

- Bijlage IIa Civiele Objecten overzicht herstelmaatregelen 2018-2027;
- Bijlage IIb Civiele Objecten begroting beheer 2018-2027;